

TENTAMEN

Institution: DFM, Fysik

Examinator: Pieter Kuiper

Datum: 16 april 2011

Tid:

Plats:

Kurskod: 1FY803

Kurs/provmoment: Vågrörelselära och Optik

Hjälpmedel: linjal, räknedosa, två sidor egna anteckningar

Namn: .....
Adress: .....
.....
Personnummer: <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> - <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>

Skriv helst lösningarna på tentan. Skriv ditt namn på eventuella tillägsblad.

Den här tentan har 5 problem.

Lycka till!

	1	2	3	4	5	Summa	Betyg
Inlämnad							
Poäng							

Uppvisat legitimation:	Ja ☐	Nej ☐
Uppvisat kårlegitimation:	Ja ☐	Nej ☐
Tid för inlämning:	Tentavaktens signatur:	

Tabell 1: Några utvalda naturkonstanter:

Namn	Symbol	Värde	Enhet
Ljushastighet	c	$2,998 \cdot 10^8$	m/s
Elementarladdning	e	$1,602 \cdot 10^{-19}$	C
Plancks konstant	h	$6,626 \cdot 10^{-34}$	Js
	$\hbar$	$1,055 \cdot 10^{-34}$	Js
Finstrukturkonstanten	α	$1/137,04$	
Boltzmanns konstant	k_B	$1,381 \cdot 10^{-23}$	J/K
Absoluta nollpunkten		$-273,15$	°C
Avogadros tal	N_A	$6,022 \cdot 10^{23}$	mol ⁻¹
Gaskonstanten	$R = k_B N_A$	8,314	J/(mol K)
Coulombkonstant	$1/(4\pi\epsilon_0)$	$8,99 \cdot 10^9$	Nm ² /C ²
Elektriska fältkonstanten	ϵ_0	$1/(\mu_0 c^2)$	As/Vm
Magnetiska fältkonstanten	μ_0	$4\pi \times 10^{-7}$	Vs/Am = N/A ²
Elektronens massa	m_e	$9,109 \cdot 10^{-31}$	kg
Protonens massa	m_p	$1,673 \cdot 10^{-27}$	kg
Atomära massenheten	amu	$1,661 \cdot 10^{-27}$	kg
Bohr magneton $eh/2m_e$	μ_B	$9,274 \cdot 10^{-24}$	J/T
Bohr radie	a_0	$5,292 \cdot 10^{-11}$	m
Rydberg	R_∞	13,606	eV
Hastighet av ljud i luft vid 1 atm och 20°C	v_s	343	m/s
Referensintensitet för ljudnivå	I_0	$1,0 \cdot 10^{-12}$	W/m ²
tyngdkraftens acceleration	g	9,81	m/s ²

Problem 1. Utbredning av vattenvågor är komplicerad. Vågorna är inte transversella, utan vattnet rör sig i cirklar eller ellipser. Våghastigheten beror bland annat på hur djupt vattnet är. I grunt vatten (vattnets djup $h \ll \lambda$, vågens våglängd) är våghastigheten given av $v_\phi = \sqrt{gh}$, där g är gravitationens acceleration. I djupt vatten ges våghastigheten av $v_\phi \approx \sqrt{g\lambda/(2\pi)}$.

a) Visa att formeln för vågor på djupt vatten ger rätt enheter för våghastighet. (1p)

Lösning: .....

b) Man står vid stranden på västkusten och mäter dunningens period: 5 sekunder. Hur stor är dessa vågors frekvens? (1p)

Lösning: .....

c) Dessa vågor kommer från Västerhavet och Atlanten. Vilken våglängd har de ute på öppet hav? (1p)

Lösning:

d) På långgrunda kuster är vågfronterna parallella med stranden. Varför är det så? (1p)

Lösning:

Problem 2. Betrakta ett liksidigt triangulärt prisma av glas med brytningsindex $n = 1,5$.

a) Hur stor är prismats deviation (vinkeln mellan ljuset innan och efter prismet) för en stråle med infallsvinkel $\theta_i = 90^\circ$? (1p)

Lösning:

b) Räkna ut deviationen för några fler vinklar, och skissa en graf av deviation som funktion av infallsvinkel. (1p)

Lösning:

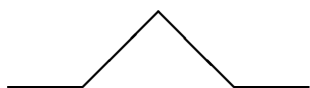

c) Beräkna prismats minimideviation. (1p)

Lösning:

Problem 3. Figuren visar en pulser på en sträng vid $t = 0$, som rör sig till höger med en fart på 1 cm/s. Strängens ändpunkter är fast inklämda 4 cm ifrån varandra. Rita strängens utvikelse vid $t = 1$ s, $t = 1,5$ s, $t = 1,75$ s, $t = 2$ s, och $t = 4$ s. Förklara. (2p)

Lösning:

Problem 4. Ge tre olika bevis (med tydliga ritningar) för reflektionslagen. (3p)

Lösning:

Problem 5. En natriumlampa ($\lambda = 589 \text{ nm}$) lyser genom en spalt som är $0,1 \text{ mm}$ bred mot en skärm på 1 meter avstånd. Skissa ljusets intensitet på skärmen som funktion av läge längs en linje vinkelrätt på spalten. (Läs uppgift *b* innan du börjar rita.) (1p)

Lösning:

b) Lasern lyser genom två $0,1 \text{ mm}$ breda spalter mot samma skärm. Avståndet mellan dem är $0,4 \text{ mm}$ (räknat från spalternas mitt). Skissa ljusets intensitet i samma figur. (1p)

Lösning: .....

c) Den ena spalten är täckt med en tunn såphinna, som gör att ljuset blir en halv period försenad. Beskriv och förklara om och hur det påverkar mönstret på skärmen. (1p)

Lösning:

